

PODSUMOWANIE

**do przyjętego uchwałą Nr XVI/119/12
Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 20.03.2012 r.
Programu ochrony środowiska dla Gminy Brześć Kujawski
na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016**

Brześć Kujawski, 26 marca 2012 r.

Przedmiot opracowania

Zgodnie z art.55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) do Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brześć Kujawski na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 (dalej „Programu ...”) należy dołączyć pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów o których mowa w art. 57 i 58 (w tym przypadku - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy)
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone;
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Podstawa prawna

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Dokument sporządza się w ramach realizacji polityki ekologicznej państwa, która ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska i jest przyjmowany na 4 lata a przewidziane w nim działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Zgodnie z zapisami art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) dla projektu ww. programu istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przebieg strategicznej oceny oddziaływania

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu ochrony środowiska dla Gminy Brześć Kujawski na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 dokonano uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ww. dokumentu. Dokumentacja została zaopiniowana przez ww. organy oraz poddana konsultacjom społecznym.

Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Większość zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Programu...* będzie miało pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma środowiskowego uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od chłonności lokalnego środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. W związku z tym podczas budowy infrastruktury odpadowej należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje negatywne dla środowiska.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania zaproponowanych w *Programie...* założeń jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych i brak protestów mieszkańców. W związku z tym, iż bardzo często inwestycje w początkowej fazie (np. podczas budowy) wydają się być inwestycjami degradującymi środowisko, należy wówczas szczególny nacisk położyć na rozwinięcie szeroko pojętej edukacji mieszkańców w tym zakresie.

Dla większości proponowanych w POŚ rozwiązań nie ma alternatywy postępowania.

Należy popierać zbieranie selektywne odpadów, w tym poza odpadami mającymi wartość materiałową, przede wszystkim odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych. Na dużą skalę propagować należy również kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji w ogrodach przydomowych, wykorzystując do tego celu również odpowiednie gatunki dżdżownic (dżdżownica kalifornijska). Przy oczyszczaniu odcieków wysypiskowych można stosować, jako etap wstępny metody biologiczne (oczyszczalnie gruntowo – roślinne), a pozyskaną w ten sposób biomasę wykorzystać do produkcji kompostu lub biogazu. W przypadku braku odpowiedniej wielkości środków na budowę kompostowni kontenerowej lub instalacji fermentacji, frakcja organiczna odpadów ulegających biodegradacji może być poddawana tlenowemu rozkładowi (głównie do dwutlenku węgla i wody) w instalacjach biologiczno-mechanicznych. Kompostowanie odpadów powinno być ograniczone wyłącznie do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji o odpowiedniej czystości, w tym przede wszystkim odpadów z pielęgnacji terenów zielonych.

Przy braku możliwości uzyskania odpowiedniej czystości kompostu należy preferować metody oparte o proces fermentacji, dzięki czemu pozyskuje się biogaz. Zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji typu komunalnego powinno być w miarę możliwości, połączone z zagospodarowaniem odpadów spożywczych lub z rolnictwa (np. gnojowica, gnojówka), ewentualnie z osadami ściekowymi. Frakcja palna odpadów powinna być wykorzystywana do produkcji energii, paliwa lub wykorzystywana w odpowiednich instalacjach termicznego przekształcania odpadów.

Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Zawartość Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ww. ustawy. Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania *Programu...* na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w *Programie...* wykazała, że są zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony m.in. w:

- Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- [Strategicznych Ramach Odniesienia dla Polski 2007 – 2013](#),
- Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO 2010),
- [Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013](#),
- Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015),
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009,

- Programie Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2010;
- Krajowym Programie Zwiększania Lesistości.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- niezawieranie umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów, wykorzystywanie we własnych gospodarstwach domowych,
- niewielkie wykorzystanie nowoczesnych technologii,
- niewystarczająca motywacja ekonomiczna do podejmowania działań ekologicznych,
- niewystarczający monitoring wytwarzania odpadów niebezpiecznych,
- nie wszyscy mieszkańcy objęci są selektywną zbiórką odpadów,
- mała świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagospodarowywania odpadów oraz w stosunku do przedsięwzięć inwestycyjnych służących poprawie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w *Programie...* zadań do realizacji. W *Prognozie...* przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, różnorodność biologiczną, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w *Programie...* na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Pozytywnym długofalowym oddziaływaniem charakteryzować się będą przedsięwzięcia:

- uporządkowanie gospodarki odpadowej,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez modernizację sieci wodociągowych, przyłączy wodociągowych, ujęć wody, budowę sieci kanalizacji sanitarnej, przydomowych oczyszczalni ścieków,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, modernizacja kotłowni (m.in. zmiana paliwa z węgla na gaz), propagowanie i wprowadzanie odnawialnych źródeł energii.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na środowisko mogą być związane z fazą realizacji inwestycji.

W przypadku realizacji proponowanych działań nie pociągnie to za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko (szczegółowe rozwiązania na etapie projektów inwestycji).

W przypadku gdy *Program...* nie zostanie wdrożony, prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych.

Opinie właściwych organów

Projekt Programu ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) został przekazany do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem zaopiniowania. Przedłożone dokumenty uzyskały pozytywną opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, wyrażoną pismem z dnia 29.10.2010 r. Nr RDOŚ-04.OO.6613-675/10/AG. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy w piśmie z dnia 22.10.2010 r. Nr N.NZ-400-W-17/539-29011/10 poinformował o wstrzymaniu się z wydaniem opinii do czasu uzupełnienia materiałów o żądane informacje. W związku z powyższym w projekcie *Programu ...* uwzględniono uwagi ww. organu dotyczące analizy materiałów pochodzących z monitoringu dla oceny zagrożeń składowiska odpadów w Starym Brześciu, ocenę wpływu istniejących składowisk na ujęcia wód w Gminie Brześć Kujawski oraz poprawiono Prognozę oddziaływania na środowisko dla *Programu ...* zgodnie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Dokumenty z naniesionymi poprawkami pismem z dnia 29.06.2011 r. Burmistrza Brześcia Kujawskiego ponownie zostały skierowane do zaopiniowania przez ww. organy.

Ostatecznie projekt *Programu ...* wraz z *Prognozą ...* uzyskał następujące pozytywne opinie:

- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy – pismo z dnia 03.08.2012 r. Nr NNZ.9022.2.41.2011;
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy – pismo z dnia 04.08.2011 r. Nr WOO.410.191.2011.AG

Ponadto realizując dyspozycję art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) projekt Programu ochrony środowiska wraz z prognozą poddano zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Zarząd Powiatu we Włocławku Uchwałą nr 62/11 z dnia 25 sierpnia 2011 r. zaopiniował pozytywnie dokument, nie wnosząc uwag.

Zgłoszone uwagi i wnioski

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uwagi i wnioski mogą być składane w związku z poddaniem dokumentu konsultacjom społecznym bądź na etapie opiniowania przez właściwe organy.

W 21-dniowym okresie przewidzianym na zapoznanie się i wypowiedzenie co do projektu dokumentu tj. w terminie od 27.12.2011 r. do 17.01.2012 r. społeczeństwo nie skorzystało z prawa wglądu do dokumentacji, nie wpłynęły również żadne uwagi i wnioski.

W trakcie opiniowania projektu wraz z prognozą, uwagi zgłosił Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy. Ww. organ wniósł o uzupełnienie otrzymanych materiałów w zakresie opisany w piśmie znak N.NZ -400-W-17/539-29011/10 z dnia 22.10.2010 r.

Do dokumentów naniesiono poprawki, w szczególności uzupełniono o informacje dotyczące analizy materiałów pochodzących z monitoringu dla oceny zagrożeń składowiska odpadów w Starym Brześciu, ocenę wpływu istniejących składowisk na ujęcia wód w Gminie Brześć Kujawski oraz poprawiono Prognozę oddziaływania na środowisko dla „Programu ochrony Środowiska....” zgodnie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Uwagi nie zostały jednak uwzględnione w całości. Zakres żądanych do zamieszczenia danych w projekcie nie był możliwy do pozyskania. W odpowiedzi na prośbę dotyczącą udostępnienia wyników badań wody z piezometrów i wód odciekowych oraz materiałów z monitoringu składowiska odpadów komunalnych w Machnacu Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko” Sp. z o.o. poinformowało, iż właścicielem składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Machnacz jest Urząd Miasta Włocławek a Spółka jest jedynie jego dzierżawcą. PGK „Saniko” nie posiada aktualnie podpisanej umowy ani porozumienia z Gminą Brześć Kujawski w zakresie przyjmowania odpadów z terenu Brześcia Kujawskiego. Na terenie ww. gminy Spółka posiada jedynie umowy z indywidualnymi klientami, w związku z czym nie ma prawnego obowiązku przekazywania wyników przedmiotowych badań tut. organowi. Jednocześnie poinformowano, że monitoring i pomiary, w tym wyniki badań wody z piezometrów i wód odciekowych ze składowiska prowadzone są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. z późniejszymi zmianami „w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowiska odpadów” (Dz. U. Nr 220 poz. 1858), a wszystkie wyniki przekazywane są do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Włocławku.

W świetle ww. wyjaśnień Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy przyjął uzupełnienie mimo braku danych z monitoringu składowiska odpadów komunalnych w Machnacu. Jednocześnie Organ wycofał się z uwagi dotyczącej przygotowania części graficznej o zasięgu całego obszaru gminy z zaznaczeniem najważniejszych elementów mających wpływ na stan środowiska i analizę wielkości zagrożeń.

Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone

Na etapie *Prognozy* ... stwierdzono, że realizacja celów i działań zaproponowanych w *Programie* ... nie wskazuje na możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko. Planowane zadania z uwagi na rodzaj i charakter nie będą źródłem oddziaływań na terytorium innych państw. Skala przedsięwzięć zaproponowanych w dokumencie ma charakter lokalny i w związku z tym nie wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania, o którym mowa w Dziale VI, Rozdział 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Zgodnie z art. 18. ust 2. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy co 2 lata sporządza raport z wykonania „Programu ochrony Środowiska..”, który przedstawia radzie gminy. Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie *Programu* ... będzie polegało na regularnej ocenie. Monitoring ten będzie obejmował:

- określenie stopnia wykonania działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn tych rozbieżności.

Dane wskaźnikowe winny być zbierane co roku, przedstawiane w formie raportu monitoringowego Radzie Miejskiej w Brześciu Kujawskim oraz prezentowane partnerom społeczno-gospodarczym w formie elektronicznej na stronie internetowej Gminy. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla następnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane działania na lata 2013-2016. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata.

Poza tym, należy monitorować stan środowiska na terenie Gminy Brześć Kujawski za pomocą mierników realizacji „Programu..” opisanych w rozdziale 8.